

Kolm kaasaegset balletilugu Estonia

UUSLAVASTUS

Balletiõhtu

Lühiballetid «Teine sümfoonia», «Pelleas ja Melisande» ning «Enne öö saabumist»

Esietendus 26. novembril

Muusikaline juht Jüri Alperden

Dirigendid Mihhail Gerts ja Risto Joost

JANAR ALA

janar.ala@postimees.ee

Homme jõuab rahvusoperis Estonia toimuva balletiõhtu raames lavale kolm eriilmelist kaasaegset lühiballetti: Uwe Scholzi «Teine sümfoonia», Tiit Härm «Pelleas ja Melisande» ning Nils Christie «Enne öö saabumist».

Euroopa üks tuntumaid koreograafe Uwe Scholz lõi «Teise sümfoonia» Robert Schumanni muusikale 1990. aastal Zürichi Balletiteatri jaoks. Ta oli sel ajal Zürichi Balletiteatri direktor. Scholzi koreograafiat on kirjeldatud kui abstraktset, ent samas emotsionaalselt sügavat ja muusikaliselt tundlikku.

«Teist sümfooniat» Estonias taaslavastanud Leipzigi Balleti koreograafi Daniel Otevreli sõnul võib Scholzi balletti kirjeldada kui noote tantsupõrandal. «Uwe Scholzi mõte selline oli, ta oli tuntud oma sümfooniliste balletide poolt, ajaloolised balletid teda väga ei huvitanud, kuigi ta siiski mõned tegi,» jätkab koreograaf. Scholzi lava on väga

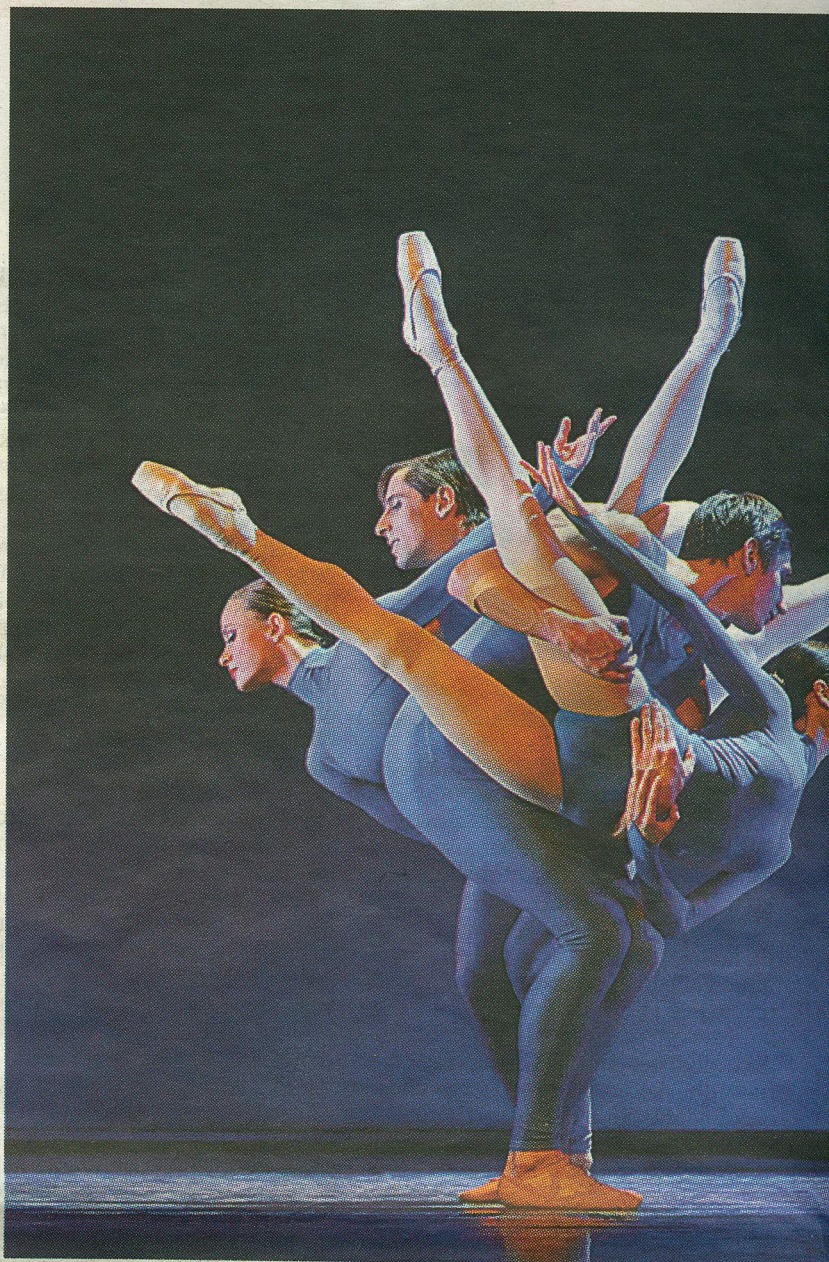
lihtne ning dekoratsioone ei ole. Põhimõtteliselt on laval ainult tants ja muusika ning nende omavaheline suhtlus-sümfoonia, mida ei saa ainult kuulata, vaid ka vaadata.

Scholzi tükki peetakse tehniliselt väga keeruliseks ning mitte kõik balletitrupid ei ole võimelised seda esitama. Estonia trüppi Leipzigi koreograaf kiidab. «Tükk on küll keeruline, selles on palju energiat, see on väga ründava loomuga, kuid trupp on väga õpihimuline ja nad on sellega väga kenasti hakkama saanud,» ei ole koreograaf kiitusega kitsi.

Balletiõhtu pakub vaatajale ka ühte maailmaesiettekannet. Nimelt on Tiit Härm seadnud balleti lavalaudadele Arnold Schönbergi sümfoonilise poemi «Pelleas ja Melisande». See on üks teostest, mida peetakse romantismiaja viimaseks hingetõmbeks ja mis sillutab teed tuleviku muusikatraditsioonidele. Tekstipõhi pärineb siis belgia sümbolisti Maurice Maeterlincki kuulsast loost kahe noore inimese keelatud armastusest.

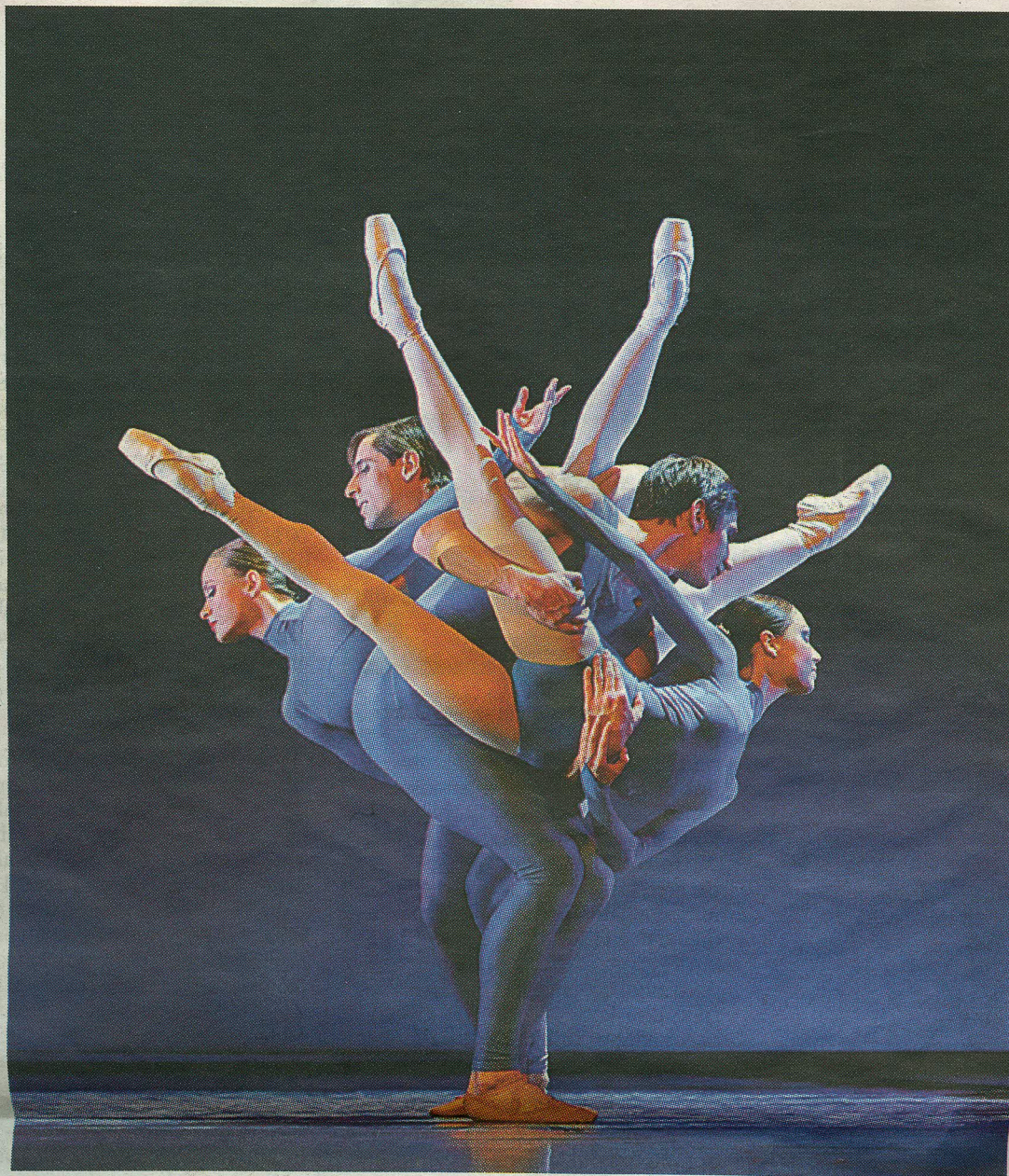
Scholzi tükki peetakse tehniliselt väga keeruliseks ning mitte kõik balletitrupid ei ole võimelised seda esitama.

Schönberg kirjutas oma sümfoonilise poemi 1905. Pärast teose esmaettekannet näitas Schönberg oma partituuri Gustav Mahlerile, kellele see

Eve Andre, Sergei Upkin, Olga Malinovskaja ja Artjom Maksakov «Teises sümfoonia»

Teised balletilugu Estonia laval

tundus ääretult keerulisena. Üks muusikakriitik soovitas Schönbergi pärast esietendust hullumajja panna ja ta noodipaberist heaga eemal hoida, kuid juba kuus aastat hiljem esitati teost suure menuga.

Kolmas töö, mis balletiõhtul Estoniasse saabunud tantsusõpru röömustab, on hollandlase Nils Christie lühiballett «Enne öö saabumist». Ballett valmis 1985. aastal Rudolf Nurejevi tellimusel ning esietendus Pariisi Ooperiteatris. Seatud on see ballett Bohuslav Martinu II maailmasõja eelõhtul kirjutatud ja ajakohaseid tundeid väljendavale muusikale.

«See on vapustavate sündmuste keskel sündinud teos, kuid need sündmused, mille kompositsioon esile kutsub, pole ahastavad, pigem väljendavad nõrdimust, julgust ja vanumatut usku tulevikku. Teose väljenduslaad on terav, dramaatiliselt erutav ja helide tulv ei peatu hetkekski. Rikkalikud meelodiad nõuavad kirglikku õigust vabadusele,» on helilooja Martinu ise oma teost kirjeldanud.

Peaosades tantsivad esimestel etendustel Eve Andre, Sergei Upkin, Marika Muiste, Artjom Maksakov jt.

Kuna tantsust ja eriti balletist kirjutajaid on vähe, siis kuulutas rahvusoper lisaks hooaja esimesele balletietendusele välja noorte tantsukriitikute konkursi, millega kutsuti noori vanuses 15–25 aastat balletiõhtust kirjutama ja etendusele tagasisidet andma. Konkursile on end praeguseks registreerinud 27 noort.

Eve Andre, Sergei Upkin, Olga Malinovskaja ja Artjom Maksakov «Teises sümfoonia». Foto: Harri Rospu